

УДК 378.14+376.68

ТРАДИЦІЙНІ ТА НОВІТНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН-МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

**Богиня Л.В., ст. викладач, завідувач підготовчого відділення
для іноземних громадян**

**Вищого державного навчального закладу України
"Українська медична стоматологічна академія"**

Входження України до європейського освітнього простору передбачає не лише стандартизацію освіти, а й перегляд форм і методів організації навчання, його змісту. Впевнено крокуючи до нового, на нашу думку, не маємо права забувати про кращі традиційні педагогічні методики, які давали прекрасні результати навчання. Поєднання новітніх технологій з традиційними – єдиний шлях якісної освіти, який дає змогу нашим студентам отримати знання, стати висококваліфікованими конкурентоспроможними фахівцями в тій чи іншій галузі.

Приєднання України до Болонського процесу вимагає вдосконалення системи навчання у вищій школі на основі підвищення наукового рівня освіти, поглиблення знань студентів і на цій основі формування клінічного мислення майбутнього лікаря і стійких практичних навичок. Гуманізація освіти передбачає формування особистості з високими морально-етичними принципами, а ера широкого використання комп'ютерних технологій вимагає від фахівця бути ще й лідером, а не лише виконавцем функціональних обов'язків. Виходячи з цих посилянь, перебудова процесу здобуття освіти, з одного боку, та надання освітніх послуг, з іншого боку, стоять на часі.

Зокрема, це стосується і навчання іноземних громадян у вищих навчальних закладах України.

Підготовче відділення для іноземних громадян – це перша ланка у системі вищої освіти для громадян різних країн, що прагнуть здобути фахову освіту в Україні. А вдале поєднання традиційних та новітніх форм і методів організації навчального процесу, на нашу думку, є підґрунтям і запорукою досягнення мети навчання.

Поруч із традиційними формами навчання (практичними заняттями, лекціями, лабораторними роботами) широко використовуються останнім часом і елементи таких новітніх педагогічних технологій як

- ситуаційне та проблемне навчання;
- ігрові технології, навчальні екскурсії, засідання мовного клубу;
- модульні технології.

Разом з тим значна увага приділяється індивідуалізації та диференціації навчання, здійсненню контролю зі зворотнім зв'язком, посиленню мотивації навчання, самостійній роботі студента, міжпредметній координації тощо.

Якісне використання цих технологій можливе лише тоді, коли студенти проявляють зацікавленість у тій чи іншій дисципліні, у самому процесі навчання. Тому роль викладача стає досить складною, бо потрібно вирішити

проблему – як викладати часто досить складний для сприйняття на нерідній мові матеріал не тільки дохідливо, а й цікаво.

Лише щира зацікавленість викладача у результатах навчання, знання етичних норм поведінки різних етнокультурних груп, релігійних та національних особливостей студентів сприяє формуванню мотивації до оволодіння мовою та основами наук, посилює взаємодію викладача та студента, які працюють на засадах співробітництва, співтворчості тощо. Тому однією з інноваційних технологій у роботі колективу підготовчого відділення вважаємо *технологію коучингу*, ідея якого полягає в розвитку професійних умінь у підлеглих та виховання умінь працювати у команді. Ця технологія передбачає дотримання 4 компонентів:

1. безпосередня взаємодія між керівником і підлеглими;
2. використання керівником психологічних прийомів та методів у роботі з підлеглими;
3. необхідність досягнення взаємно визначених цілей для удосконалення професійної діяльності та самозадоволення;
4. досягнення спільної мети колективу.

За умови такої побудови навчально-виховного процесу та взаємовідносин у педагогічному колективі викладачі прагнуть удосконалити свої професійні вміння, підвищують працездатність, якість викладання предметів; зростає вмотивованість праці та рівень молодих викладачів, а у досвідчених з'являється можливість і потреба у передачі свого досвіду.

Рольові ігри широко використовуються під час формування навичок діалогічного мовлення. Крім того, укладений *посібник "Навчальні вірші"*, який дає змогу студентам вивчати різноманітні мовні засоби у цікавій формі. У другому семестрі при формуванні навичок читання та переказу текстів використовуємо елементи розігрування ролей діючих осіб. У слабких групах після домашньої підготовки, у більш сильних – під час аудиторного заняття після читання тексту. Студентам, що виявляють цікавість до вивчення мови, пропонуємо за допомогою пошукової системи Google знайти тексти пісень за назвою чи поданим рядком, перекласти їх на рідну мову. Такі завдання сприяють активному вивченню лексики, розумінню образності мови, підготовці слухачів до сприймання історичних та культурних реалій українського народу. Велику ефективність мають комп'ютерні навчальні та контролюючі програми, але вони не можуть замінити усного спілкування при вивченні мови.

Останні роки в навчальному процесі використовуються *елементи модульного навчання*. Так, робоча програма з ввідного курсу НСМ розділена на 4 модулі, кожен з яких відповідає одній із ЗОД, що викладаються на ПВ. Вивчаючи модуль, студенти на кожному занятті набирають певну кількість балів, виконують самостійну роботу, скеровану викладачем, а після вивчення модуля пишуть підсумковий контроль.

Підвищенню мотивації навчання, як показує досвід, сприяє й *проведення щомісячних атестацій з визначенням середнього балу та рейтингу студентів*. Результати атестацій оприлюднюються на дошці

інформації відділення, жваво обговорюються і стимулюють студентів у дусі змагання підвищувати свій рейтинг, щоб довести викладачу, друзям свою спроможність до отримання високих результатів навчання.

На відділенні розроблені сценарії *9 навчальних екскурсій та 8 засідань мовного клубу*, що безумовно, як одні із технологій навчання, сприяють активному формуванню комунікативних навичок та соціокультурній адаптації іноземців у новому етнокультурному соціумі.

Однією з важливих технологій навчання є об'єктивний контроль зі зворотнім зв'язком, який проводиться у вигляді тестових завдань. На наш погляд, для підготовчого відділення для іноземних громадян оптимальними є

- початковий – для визначення базової підготовки;
- тренувальний – для самостійної роботи над матеріалом та його закріплення;
- діагностичний – для виявлення проблем у засвоєнні окремих розділів;
- тематичний – для контролю засвоєння знань матеріалу з теми;
- підсумковий – проводиться в кінці семестру.

Різноманітні варіанти тестів дають можливість, перевібивши рівень підготовки студента та давши йому оцінку, запропонувати ще раз підготувати тестований матеріал та повторити тест з метою самоконтролю.

Однією з вимог сьогодення є збільшення часу на самостійну роботу студента, розвиток у нього здатності до самопізнання, саморозвитку та самовдосконалення.

Специфіка навчання на підготовчому відділенні полягає в тому, що значну частину основного матеріалу студент закріплює лише при самостійній роботі. На підготовчому відділенні організація самостійної роботи – це пошук взаєморозуміння різних народів, різних освітніх систем, це встановлення зв'язків між свободою і відповідальністю, це узгодження прагнень викладачів і інтересів слухачів, це побудова "освітньої зустрічі", в якій формується самостійність як головна мета, як особлива якість професійної свідомості майбутнього спеціаліста. Для самостійної роботи пропонуються такі форми як підготовка до диспутів "Проблеми збереження миру, оточуючого середовища та здоров'я людини", "Національні свята України та батьківщини студента", "Дотримання гігієни – запорука здоров'я" тощо; розучування ролей для спектаклю, підбір ілюстративного матеріалу до занять з анатомії (через Інтернет) і т.ін. Наведені приклади використання тих чи інших педагогічних технологій навчання дають можливість застосування особистісно-орієнтованого підходу у процесі навчання та підтримують мотивацію кожного студента.

Працюючи за викладеною системою, маємо позитивні результати навчання, швидку адаптацію іноземних громадян до нових умов навчання та проживання, достатню підготовку до навчання на основних факультетах за базовими спеціальностями.